

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 232/08-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť K. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Nové Zámky, v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OUV-414/20-2000, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. B. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2008 doručená sťažnosť K. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Nové Zámky (ďalej len „okresný úrad vyšetrovania“), v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OUV-414/20-2000.

Zo sťažnosti vyplýva, že k namietanému porušeniu označených práv malo podľa sťažovateľa dôjsť nečinnosťou, resp. zbytočnými priet'ahmi v postupe okresného úradu vyšetrovania v trestnom konaní v nadväznosti na oznámenie (podnet) sťažovateľa z 13. decembra 1999 [pôvodne podané Okresnej prokuratúre Nové Zámky (ďalej len „okresná prokuratúra“)] odstúpené na preverenie okresnému úradu vyšetrovania). Podanie oznámenia sťažovateľ odôvodnil tým, že *„presunmi majetku medzi spoločnosťou T. J., a. s., a ďalšími spoločnosťami, ako aj predajom majetku spoločnosti... bolo znemožnené uspokojenie mojej pohľadávky voči T. J., a. s. (v sume 510 357 Sk, pozn.), ktorá mi bola priznaná rozhodnutím Okresnému súdu Nové Zámky č. k. 14 Rob 660/97 zo 14. 10. 1997“*.

Uznesením okresného úradu vyšetrovania z 20. júna 2000 bol podnet sťažovateľa odložený s odôvodnením, že vo veci nejde o podozrenie z trestného činu. Toto uznesenie bolo rozhodnutím okresnej prokuratúry 29. júna 2000 zrušené ako predčasné. Uznesením okresného úradu vyšetrovania sp. zn. ČVS: OUV-414/20-2000 z 11. decembra 2002 bolo začaté trestné stíhanie vo veci trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 256 ods. 1 písm. c) Trestného zákona platného a účinného do 31. decembra 2005. Dňa 28. februára 2005 okresný úrad vyšetrovania trestné stíhanie prerušil z dôvodu, že sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie voči konkrétnej osobe.

Sťažovateľ podaním z 29. februára 2008 upozornil Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, že okrem podozrenia z trestného činu poškodzovania veriteľa mohli byť spáchané aj iné trestné činy (trestný čin zneužívania informácií v obchodnom styku, zvýhodňovania veriteľa, podvodného, resp. zavineného úpadku), a namietal postup okresného úradu vyšetrovania v predmetnom trestnom konaní. Toto podanie sťažovateľa bolo odstúpené Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, ktorá ho vyhodnotila

ako opakovaný podnet (podnet z 19. marca 2006 bol ako opakovane podaný nevybavený, podnet zo 16. októbra 2007 bol odložený), a ako taký ho nevybavila.

Sťažovateľ opierajúc sa o uvedené tvrdí, že pasivitou okresného úradu vyšetrovania boli porušené jeho označené práva, a navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti prijal toto rozhodnutie:

1. Zdlhavým postupom v konaní vedenom pod ČVS: OUV-411/20-2000 označený porušiteľ práva porušil právo sťažovateľa na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov, zaručené sťažovateľovi v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Porušiteľovi práva prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov, zabezpečiť dôkazy potrebné pre rozhodnutie a vec čo najrýchlejšie prejednať a meritórne rozhodnúť.“

Sťažovateľ zároveň žiada, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, ako aj úhrada trov konania.

Súčasťou sťažnosti bola aj žiadosť o ustanovenie advokáta na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom doložená o potvrdenie preukazujúce aktuálne osobné, majetkové a zárobkové pomery. Sťažovateľ odôvodnil svoju žiadosť tým, že je starobný dôchodca a aj zo starobného dôchodku mu boli až do apríla 2008 vykonávané zrážky (daňová exekúcia) z dôvodu druhej platobnej neschopnosti (nezaplatené DPH z pohľadávky, o ktorej sa zmieňuje v tejto sťažnosti).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z návrhu na rozhodnutie (petitu sťažnosti) vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojich označených práv postupom (nečinnosťou) okresného úradu vyšetrovania v trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: OUV-414/20-2000.

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom

a komponentom uvedeného základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka (I. ÚS 18/06).

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania treba považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v občianskoprávnom konaní. Preto konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06).

Skutočnosť, že v niektorých prípadoch sú trestné súdy príslušné rozhodovať podľa povahy veci, či poškodená osoba má alebo nemá byť účastníkom konania, alebo že môžu osobu uplatňujúcu si nárok na náhradu škody odkázať na občianskoprávne konanie, keď nie sú dostatočné dôkazy na stanovenie takéhoto nároku, nemôže mať vplyv na daný stav. Pokiaľ nebude vydané takéto rozhodnutie, poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konania sú rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“ (rozhodnutie ESLP vo veci Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005, § 40).

Z uvedeného vyplýva, že domáhanie sa ochrany práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda súčasne základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré možno za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti). Podľa § 43 ods. 2 Trestného poriadku platného a účinného v relevantom čase (ďalej len „Trestný poriadok“) poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená, je oprávnený tiež

navrhnuť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu. Podľa judikatúry všeobecných súdov, ako aj zo znenia § 43 ods. 2 Trestného poriadku je jednou zo základných podmienok na vyslovenie povinnosti nahradiť škodu, aby poškodený svoj nárok uplatnil voči určitej osobe - obžalovanému. Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej osobe, ktorej určitosť je vyjadrená najskôr vznesením obvinenia.

Vo vzťahu k postupu okresného úradu vyšetrovania namieta sťažovateľ skutočnosti zakladajúce podľa jeho názoru zbytočné prietahy. V tejto súvislosti upriamuje ústavný súd pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej treba vyvodiť, že sťažovateľ ako poškodený v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS109/06).

Navyše, z dokumentácie predloženej sťažovateľom ústavný súd zistil, že okresný úrad vyšetrovania vyšetrovanie v predmetnej trestnej veci uznesením z 28. februára 2005 prerušil z dôvodu, že *„sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie voči určitej osobe... Ak pominú dôvody prerušenia, vo vyšetrovaní sa bude pokračovať.“*

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerušenie konania pred príslušným orgánom verejnej moci, ku ktorému dôjde na základe zákonom predvídaného dôvodu, resp. ústavne akceptovateľného dôvodu, možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky konania spôsobom predvídaným zákonom, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania, pričom činnosť príslušného orgánu verejnej moci sa v zásade obmedzuje na zisťovanie toho, či medzičasom došlo k odstráneniu prekážky konania. Preto ústavný súd nečinnosť orgánu verejnej moci v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy v konaní (mutatis mutandis II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, IV. ÚS 162/08).

Vzhľadom na to ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2008